

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. III. Quænam Processio in Divinis sit Generatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

divina. Sed contingentia futurorum non invenit ullam mutabilitatem in scientiam Dei, sed tota mutatio stabit in extrinseco connotato; ita & in presenti;

Nec inde sequetur, admittere nos aliquid superfluum in processione verbi; sicut nec admittitur aliquid superfluum in divina cognitione; quamvis liberorum cognitio, potuerit abesse à Deo.

NOTO 2. Quòd notitia futurorum, quæ habetur à scientia visionis, prioritatem quandam virtutalem habeat: Quia prius origine Filii, supponitur esse omniscius Pater, adeoque noscitur futurorum. Habet etiam & alio titulo prioritatem, quia communicat verbo, ut sit personaliter expressivum futurorum. Quanquam ut repetitò dictum est, sufficit sine ulla prioritate, similitudo durationis & coexistentiæ in illa notitia. Porro sicut omniscientiæ divinæ ipsa visionis scientia adfert formalem expressionem, & repræsentationem futuritionis exercitiæ, quam exercitam scientia simplicis intelligentiæ non attingit; ita adferet verbo ut sit personaliter expressivum formalis, & exercitiæ futuritionis.

Et sicut quamvis omnipotentia supra essentiam non addat nisi connotationem creaturarum, sicut & scientia simplicis intelligentiæ addit connotationem possibilem; nec tamen obest quo minus ex notitia utriusque procedat verbum; ita nec oberit, quo minus procedat ex scientia visionis, quamvis illa supra notitiam simplicis intelligentiæ, non addat, nisi connotationem futuritionis.

Unde negatur talem connotationem nullam intrinsecam perfectionem communicare verbo per modum termini; licet non communicet productivè, communicare, inquam, dicto modo; quia vi illius habet verbum, ut sit personaliter expressivum omniscibilitatis.

Et quamvis accidat verbo, quòd connotet creaturas, independentem ab earundem suppositione, non tamen accidit supposita illa suppositione, carereque potuisset illa perfectione verbum non supposita futuritione; licet carere non possit supposita futuritione, quod in simili de scientia dicendum esset.

NOTO 3. Quòd hic dictum est de notitia visionis, idem conformiter dici debere de notitia conditionata.

DIFFICULTAS III.

Quanam Processio in Divinis sit Generatio?

ORDINARIÈ sic titulum proponunt Auctores. Quare nam processio Verbi, & non processio Spiritus S. sit generatio? Sed utrumque in idem recidit. Est difficultas quam graves Auctores censent non esse huius vitæ, sed sola fide resolvì. Ponit 9. diversas responsiones A-

micus d. 18. à n. 7. Non paucas Arriaga d. 47. Tota ratio difficultatis in hoc stat. Generatio est processio viventis à vivente, in similitudinem naturæ, productio Spiritus S. est processio à Deo viventis personæ in similitudinem naturæ, quia eadem est ejus cum Patre & Filio natura, cur ergo hæc processio non erit generatio? Præter hanc definitionem generationis præ oculis est habenda definitio ipsius naturæ, quòd scilicet per Aristotelem, sit principium motus & quietis. Interim explicationem difficultatis proponamus. *Sit*

Punctum Difficultatis I.

Respondetur ad quæsitum.

SANCTUS THOMAS I. p. q. 27. a. 2. in corpore, Stationem hujus hanc reddit. *In Deo idem est, inquit, intelligere & esse, unde processio Verbi in Divinis dicitur generatio, & ipsum Verbum procedens dicitur Filius;* quasi diceret S. Thom. Ipsum verbum procedit per intellectionem, quæ intellectio est Dei naturæ spectata physicè, consequenter solum verbum vi suæ processiois erit in similitudinem naturæ. Fundatur hæc ratio imprimis in definitione Generationis, quæ definitur esse processio. Hinc S. Thom. ideò dicit intendi generationem à natura, ut producat per illam simile in natura, ut videre est apud eundem I. p. q. 41. a. 5. in corpore. *Omne produciens aliquid, ait, per suam actionem producit sibi simile, quantum ad formam quâ agit, sicut homo generat est similis generanti in natura humana, cujus virtute agit homo.* Fundatur rursus hæc ratio in eo, quòd scilicet formalitas naturæ competat intellectioni, cum ergo respectu verbi, forma quâ Pater generat, ut docet S. Thom. sit natura divina, hæc autem est intellectio, sit ut in illà intendat sibi assimilare verbum, consequenter illud ex vi suæ formaliter processiois erit genitum. E contra verò quia forma quâ produciatur Spiritus S. non est natura, sed volitio, ideò Spiritus S. ex vi suæ formalis processiois non procedit ut formaliter similis in natura; consequenter Spiritus S. productio non erit generatio. *Hoc ipsum*

EXPLICATUR imprimis tali discursu. Ad hoc ut aliquid dicatur esse, filius debet esse in similitudinem naturæ, ut constet ex definitione generationis. Rursus ad hoc ut aliquid dicatur esse in similitudinem naturæ, debet esse in similitudinem primi principii operandi; natura enim definitivè est primum principium motus, ly *motus* non pro mutatione accipiendo; quia Deo mutari non competit; & tamen competit habere naturam; sed ly *motus* accipiendo, pro operatione: Et quia principium primum operandi in cognoscitivo ente, est intellectio; quòd enim aliud? Præcipuè cum non ideò intelli-

patens aliquid intellectivum, quia vult; sed illud vult, quia intelligit; fit ut in cognoscitivo generante, debeat esse generatio, in ratione intellectio: & quia ratio intellectio formali competet verbo, & non Spiritui S. fit ut per regressum, solum verbum sit in similitudinem primi principii operandi, quod est intellectio: fit ut sit in similitudinem primi principii operandi, fit ut sit in similitudinem naturæ, si est in similitudinem naturæ, fit ut sit Filius. Idem

EXPLICATUR deinde sic, Spiritus S. vel procedit in similitudinem principii à quo producit, vel non procedit? Si non procedit, ergo non est Filius vi suæ processionis: Nam hæc est in similitudinem naturæ, cum principio producente: Si procedit in similitudinem cum principio producente, ergo non est Filius; quia procedit in similitudinem ad volitionem; quæ est principium ipsius: Si procedit in similitudinem ad volitionem, ergo procedit in similitudinem ad id, quod non est primum principium operandi: Nam volitio, est quid sequens ad intellectio- nem, adeoque non est quid primum; Si non procedit in similitudinem ad id, quod non est primum principium operandi, non procedit in similitudinem naturæ: Si non procedit in similitudinem naturæ, non est Filius. Addo, quod hæc similitudo fundativa rationis Filii, debet esse ex vi processionis: Nam homo qui assumetur ad creandum alium hominem, non dicitur genuisse illum, esseque Pater ipsius: Quia non ex vi processionis, viventibus debita, similis illi esset in natura. Duo item fratres, sunt similes in natura, unus tamen non est Filius respectu alterius; quia non ex vi processionis ab illo, formaliter habet illam similitudinem.

EXPLICATUR 3. Omnis generatio ex definitione sua debet esse in similitudinem naturæ, ergo & aliqua; quia in omni materia verificata universaliter verificari debent & particulares; consequenter & divina generatio, debet esse in similitudinem naturæ. Porro hæc similitudo complex in præfenti cogitari potest. 1. Similitudine identitatis in natura, & hanc similitudinem habet etiam Spiritus Sanctus, utpote eodem cum reliquis personis naturæ. Rursum accipi potest similitudo in natura, deducta ex hoc ipso, quia secunda persona, est Verbum; tamen autem verbum ex ratione sua, dicit similitudinem cum objecto: Hæc similitudo, est quædam propria Filio, & non ita communis cum Spiritu Sancto, sicut prior; non est tamen sufficiens ad rationem Filii, imprimis quia generatio ista debet esse generatio physica; Ergo hæc similitudo physica; non autem purè intentionalis, qualis est similitudo petibilis, à se vel impossibile creaturam, quæ eliciat eam, qui in entitate sit substantia, pone illam

creaturam noscere seipsam, & quidem intuitivè, illa notitia erit substantia, ut supponitur, & erit similis intentionaliter, nunquidne jam illa notitia erit homo? Nunquidne jam habebit corpus, & animam? Nunquid notitia Angelica, si esset substantia, terminareturque ad suam noscendam substantiam, hoc ipso esset Filius. Ergo apparet similitudinem intentionalem, non esse similitudinem fundantem similitudinem quæsitam physicam, & sufficientem ad esse Filii.

Tertia similitudo est, quæ est aliquid simile producenti, in eo ipso in quo producit; & hæc est requisita ad generationem, cujus ratio est, petibilis ex ipsa definitione generationis, quæ dicitur esse, Processio in similitudinem; seu in eo in quo procedit, vel producitur similis. Quia verò sola secunda persona in eo, in quo producit, est similis naturæ, fit ut sola secunda persona, sit Filius. Quod verò sola secunda persona in eo, in quo producit, sit similis naturæ divinæ, hoc inde probatur, quia natura divina est de linea intellectiois, & secunda persona in eo in quo producit, hoc est in ratione Verbi, est etiam de linea intellectiois: Hinc fit, ut sola secunda persona, sit Filius. Quia verò Spiritus S. in eo, in quo producit, est de linea volitionis, utpote amor personatus, natura autem divina non est de linea volitionis, fit ut non sit similis Spiritus S. in eo, in quo producit, adeoque nec Filius.

DICES 1. cum amico. Constitutivum Dei, non esse intellectioem.

RESPONDETUR. Quod natura sub formalitate naturæ, sit in Deo intellectio, non est articulus fidei, sed sola doctrina Theologica, fundata ut dixi in auctoritate Arist. hinc ratio etiam quam assumpsimus non est de fide, sed probabilitatis Theologicæ.

DICES 2. cum eodem, sequi ex hac doctrina Spiritum S. vi suæ processionis non esse æque Deum, ac Filium, immo vi suæ processionis non esse formaliter Deum, sed tantum proprietatem Dei, proinde vi suæ formalis constitutionis personalis, non esse æque Deum ac Filium, nec univocè personam divinam, nec processionem ejus posse dici processionem Dei; quia non tendit formaliter ad communicandam Deitatem. Idem arg. sic ulterius proponi potest; Spiritus S. ex vi suæ processionis, essentialiter est Deus; Ergo ex vi suæ processionis est similis in natura; consequenter processio illius, erit generatio.

RESPONDERI solet. Spiritum S. licet ex vi suæ processionis secundariò, indirectè, & solum identicè ac materialiter, essentialiter sit Deus; non tamen primariò & formaliter; ad eum modum, quo vi verborum ponitur directè v. g. corpus, concomitanter autem sanguis; & ad eum modum, quo forma habet in se plures gradus entis, & tamen non nisi secundum gradum

R. P.
MŁOD
NOWSKI
om. de. Z.
VI

dum specificum primò & per se determinat & specificat, quamvis ad illam specificationem etiam reliqui gradus requirantur: Sic primò & per se processio Spiritus S. communicat amorem, quamvis identicè & materialiter communicet etiam Deitatem. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia decus adhuc formæ est, quòd nonnisi secundum rationem ultimam specificet, dedecus autem Spiritus S. esset nonnisi materialiter & identicè esse Deum, diffinitasque esset in sensu verborum, præcipuè attendendo ad placitum Christi D. si vi consecrationis corporis poneretur etiam sanguis directè, tale autem nihil in præsentem ostendipoteest. Tum quia si fieri potest debet salvari, ut Spiritus S. primò & per se sit Deus, & simul non sit Filius, ne ex hac inæqualitate materialiter & formaliter communicat Deitatis, detur cavillationibus locus. Tum quia satis videtur ad deferendam hanc responsionem, quòd concedat Spiritum S. vi processionis primò & per se non esse Deum.

RESPONDETUR 2. Negando sequelam; licet enim in eo, in quo producit, non sit similis in natura, sufficit ut vi productionis, in formalitate amoris personati, competat illi primò habere formaliter communicatam Deitatem, & licet Spiritus S. ex vi suæ processionis sit essentialiter Deus; quia tamen in eo in quo producit, non est similis in natura, fit ut non sit Spiritus S. Filius.

RESPONDETUR 3. Fundamento habito in S. Thom. hic p. I. q. 36. a. 2. in corpore, scilicet Spiritum S. habere Deitatem vi processionis divinæ; non autem vi processionis suæ, seu processionis per voluntatem. Nec inde sequetur, Filium Dei præ Spiritu S. perfectioni modo esse Deum; cum enim radix omnis perfectionis sit Deitas, quæ eadem in utroque est, fit ut eandem perfectionem utrique conferat.

ADDO. Condistingueudas esse has propositiones; ex vi processionis, habet formaliter communicatam, naturam divinam, Spiritus S. & aliam hanc: Ex vi processionis formaliter, habet communicatam, naturam divinam Spiritus S. Prior est vera; neque enim materialiter & identicè est Deus; alias non esset ita Deus, sicut Pater, & Filius, qui formaliter est Deus. Nec ex hac concessa sequitur illum esse Filium, quia ex eo, quòd aliquis formaliter sit homo, non sequitur esse Filium, sed tantum quòd sit homo formaliter, ex vi processionis, seu in eo in quo producit similis naturæ humanæ. Secunda autem propositio est falsa; reddit enim hunc sensum, ex ipso processionis modo, procedit Spiritus S. in similitudinem naturæ. Et si hæc esset vera, tum primò argueretur Spiritum S. esse Filium. Illustrari id potest tali instantiâ, si creetur homo ab alio homine, divini-

tus ad elevato, vera erit ista propositio, ex vi productionis, est formaliter homo; falsa autem hæc, ex vi productionis formaliter, est homo; quia reddit hunc sensum: Ex vi processionis formaliter, est illic similitudo in natura, adeoque generatio.

INSTAT 1. Ad hoc, ut dicatur, Petrus esse filius Pauli, sufficit, quia ex vi processionis est homo: Ergo etiam ad hoc, ut dicatur Spiritus S. esse Filius, sufficit, quia ex vi processionis, communicatur illi Deitas.

RESPONDETUR. Præter jam dicta, ex dictis hoc in particulari applicando, disparitatem esse, quia homo in eo, in quo producit, est jam in similitudinem naturæ, adeoque Filius; jam autem in Divinis, non omne quod producit, in eo in quo producit, est de linea intellectio- nis, seu in similitudinem naturæ divinæ.

INSTAT 2. Spiritus S. habet naturam divinam; Ergo est in similitudinem naturæ, habet etiam communicatam ab alio, ergo ex vi processionis.

RESPONSUM est jam, ex vi quidem processionis, sed non in eo, in quo producit habendo similitudinem quæsitam.

INSTAT 3. Amicus, Spiritus S. ex vi suæ processionis formaliter producit, ut hypostasis divina; nam quidquid est terminus per se productionis, per se procedit vi productionis. Hypostasis Spiritus Sancti, est per se terminus spirationis passivæ; Ergo per se vi suæ processionis, procedit, ut subsistens in natura divina. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur, quia hypostasis immediatè ordinatur ad naturam, quàm ad proprietates naturæ: Sed per nos volitio non est natura, sed Proprietas naturæ; Ergo hypostasis Spiritus S. vi suæ processionis, formaliter non procedit, ut immediatè subsistens in volitione, sed in natura divina.

RESPONDERI potest. Spiritum S. ex vi processionis formaliter non procedere ut hypostasim divinam; sed ut amorem subsistentem. Ratio, quia id primò formaliter & per se est terminus productionis, quod primò & per se respondet principio productivo; principium autem productivum Spiritus S. est volitio, cui primò & per se respondet amor. Et quia hic amor productus, non distinguitur virtualiter à subsistentia, fit ut procedat tertia persona tanquam amor subsistens. Idemque proportionaliter dicendum de verbo, quod procedit tanquam intellectio personata. Quod si ulterius quæras, quæ sit distinctio inter amorem, v. g. subsistentem, & inter hypostasim divinam? Hæc assignari poterit, quia in amore subsistente est concretum, quod immediatè non dicit naturam, sed de linea volitionis, terminum subsistentem; jam autem hypostasis divina, dicit concretum ex natura & subsistentia. Hinc illa propositio; Hypostasis immediatè ordina-

tur

ad naturam distinguenda est; quod vera sit
de creatis, quia in creatis nihil producit sub-
stantialiter & terminabiliter à substantia, nisi
natura. Nec inde sequetur, quod verbum im-
mediate non procedat in similitudinem naturæ,
quod verbum sit intellectio personata; suf-
ficere enim quod in quo producit, & quo pri-
mo terminatur, sit in similitudinem naturæ;
quia est de linea intellectio.

Sed hic urgetur auctoritas Joannis Theolo-
gici Flor. Sess. 18. & 19. sed illic non plus vult
Joannes Theologus, quam quod natura exigi-
ta etiam substantiæ Spiritus S. concurrat
et principium communicativum, hoc est exi-
gens communicari.

Ad instantiam hanc tertiam, etiam fultam
hæc auctoritate sic aliter, responderi potest.
Transseat quod producat Spiritus S. ut hypo-
stasis divina, transeat quod hypostasis imme-
diatus ordinetur ad naturam; inde non seque-
tur fore jam Spiritum S. Filium: Quia in eo, in
quo producit, non est in similitudinem natu-
ræ, quæ est intellectio.

Punctum Difficultatis 2.

*Obiicitur principalis Obiectio, & proponuntur
aliorum Explicationes.*

Dicitur 3. Natura divina non minus est in-
tellectio, quam volitio: Ergo cum Filius
in eo, in quo producit sit de linea non nisi in-
tellectionis, non erit in similitudinem naturæ;
quia ipsa natura, est etiam volitio.

Hæc obiectio ut solvatur, decidenda venit
quæstio. *An intellectio & volitio distinguantur
virtualiter*: Si enim non distinguantur
virtualiter; æque etiam volitioni atque intel-
lectioni competet esse naturam: Attigimus hoc
punctum discurrendo de hac propositione, in-
tellectus generat, diximusque attendendo ad
verba PP. ex quibus illic argum. procedebat,
ex quas examinare unicum erat intentum, quod
non ita clarè colligatur. Sed nunc de ipso ob-
iecto, quantum quidem conformiter ad tuen-
dam præsentem rationem dicendum sit, discu-
renda venit.

RATIO 1. est ponendæ talis distinctionis:
Quia non potest melius ostendi; cur processio
sua sit generatio, quam hæc, quia Filius in eo
in quo producit, est de linea intellectio, &
ipsa autem natura divina, est intellectio: Sed
composita distinctione virtuali inter intellectio-
nem, & volitionem, non poterit hæc, defendi
ratiō: Quod ipsum prob. quia illa natura nemi-
recogitante, non minus erit intellectio, quam
volitio: Ergo si Filius est in similitudinem na-
turæ, deberet esse in eo, in quo producit, &

de linea intellectio, & de linea volitionis,
quod falsum est. Hoc ipsum sic aliter declara-
tur, quia duo tantum essent modi defendendi
hanc rationem. Primus, quo utitur Quiros d.
15. à n. 163. Quia Filius, ut realiter distinctus à
suo principio producente, est similitudo produ-
ctæ illius speciali ratione: Sed hoc non subsistit;
quia similitudo dicit convenientiam ab utrinque;
quæ autem hic convenientia, si Filius dicit non-
nisi intellectio, productam; natura autem
etiam volitionem? Secundus modus est, quem
etiam, supra adhibuimus ad evitandas phrasès
PP. quia scilicet simile est brutum homini ra-
tione animalitatis, & non ratione rationalitatis,
quamvis hæc duo sint indistincta virtualiter; ita
etiam quod possit esse Filius in similitudinem
intellectionis, & non volitionis; licet hæc in-
ter se virtualiter non distinguantur: sed ad de-
fensionem præsentis rationis, id non conducit;
Si enim natura est simul etiam volitio, & Filius
est in similitudinem naturæ, deberet etiam esse
in similitudinem volitionis; ad eum modum,
quo si brutum in natura esset simile homini, de-
beret esse simile, etiam rationalitati. Deinde
brutum est simile homini ratione connotato-
rum extrinsecorum; neque enim ratione recti,
est simile; Filius autem debet dicere similitudi-
nem in ipso recto, in ipsa natura; rectum autem
diceret & intellectio, & volitio. Et sic
ut ad Filiationem creatam non sufficit similitu-
do præcisè ratione connotatorum; ita nec suffi-
cit ad filiationem increatam.

RATIO 2. est, quia ubi reperiuntur similia
prædicata, his: Natura communicatur, Pater-
nitas non communicatur, illic reperitur distin-
ctio virtualis; sed in præsentia talia prædicata re-
periuntur, quia producta intellectio passiva,
seu verbo, hoc ipso est processio in similitudi-
nem naturæ, & producta amore passivo, seu Spi-
ritu S. non est processio in similitudinem natu-
ræ; Item Filius hoc ipso quia est in similitudi-
nem intellectio, est in similitudinem naturæ,
& Spiritus S. hoc ipso, quia est in similitudinem
amoris, non est in similitudinem naturæ, &c.
Ergo habentur prædicata similia huic, natu-
ra communicatur, Paternitas non communi-
catur.

RATIO 3. est, quia argum. in oppositum non
convincunt; ex alia parte ad defensionem al-
latæ rationis, est hoc necessarium. *Ad solven-
das rationes*

NOTO 1. Quod ad salvandas locutiones PP.
sufficiat ut volitio, & intellectio sit idem reali-
ter, sufficitque ut natura divina sit idem realiter
cum eo, quod sibi complacet in suo cultu, &c.
sitque radix volitionis.

NOTO 2. Quamvis natura sit perfectio sim-
pliciter simplex, non est necesse, ut omnem per-
fectionem formaliter contineat; neque enim
id

R. P.
MŁOD
NOWSKI
im. de Z.
VI

id deponit illius definitio. Deinde cum perfectum sit id, quod est debitum, cum intellectui non sit debitum spirare, quamvis non spiraret, adhuc poterit intellectio, esse perfectio simpliciter simplex.

NOTO 3. Quomodo salvandum sit: Quod Intellectio sit primum principium motus in Divinis? Alii dicunt, quomodo sit radix volitionis? de quo discurrentem consule Arriaga à n. 65. Hoc breviter teneri potest, Primitatem hanc in hoc stare, quod licet intellectio & volitio sint idem realiter, & utraque ab aeterno, nihilominus quod non ideo se Deus intelligat, quia amat, sed quod ideo amet, quia intelligit. Et licet radix physica, debeat distingui realiter à radicato physico, non tamen radix virtualis: Si autem quæras quæ sit ista radix? & quæ illi conveniant prædicata contradictoria? recurrendum erit ad rationem secundam. Licet item radix virtualis, debeat id facere, quod & realis, non sequitur quod realiter debeat producere, & principiare volitionem; quia id quidem debet præstare radix virtualis, quod & realis, sed salva indistinctione reali, quæ indistinctio non salvaretur, si realiter intellectio, volitionem præcederet, vel produceret; nam hoc utrumque arguit distinctionem realem.

Et sicut inter naturam & paternitatem datur distinctio virtualis in ordine ad communicari & non communicari; non tamen ad omnia prædicata; ita & in præsentia dabitur in ordine ad hæc prædicata, quæ requiruntur ad salvandam processionem verbi, non tamen ad alia.

Ex quo colliges, neque illam dandam in aliis prædicatis absolutis, quia ad nullum defendendum mysterium, id est necessarium.

Neque verò si ponatur hæc distinctio, dabitur major identitas in creatis, quam in increatis; nam nusquam in creatis intellectio & volitio identificantur realiter; quanquam sicut negata distinctio virtuali inter animalitatem, & rationalitatem, ad defensionem mysterii conceditur illa, inter naturam & paternitatem; ita & in præsentia.

Explicationes aliorum.

EXPLICAT I. Bonav. &c. Verbum dici genitum, quia procedit per modum naturæ, non autem Spiritum Sanctum, quia hic procedit per modum voluntatis. Hæc explicatio nisi cum nostra coincidat.

NON SATISFACIT. Tum, quia de hoc ipso quaeritur, cur Filius procedat per naturam? Tum, quia illa ipsa volitio est natura Divina, cur ergo procedere per illam, non erit procedere per naturam? Tum, quia ly *procedere per naturam* quid est? Si importat procedere per determinationem ad unum, etiam datur determinatio ad

producendum Spiritum Sanctum; Si importet procedere ex inclinatione & fecunditate naturæ; competit id etiam Spiritui S. Si ly *per modum naturæ* importat procedere non supposita alia operatione substantiali, unde de hoc, quod tale procedere importet filiationem?

EXPLICAT 2. Cajet. &c. Ideo secundam personam esse Filium; quia procedit per intellectum, adeoque est Verbum; Omne autem Verbum dicit similitudinem. Addit Perez de Trin. d. 3. n. 69. Intentionalem similitudinem solam non sufficere ad Filiationem, sed sufficere cum identitate in natura. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT, quia jam est impugnata. Deinde sola identitas in natura, non sufficit ad filiationem, similitudo intentionalis non est etiam differentialiter Filiatio, quomodo ergo utrumque conjunctum constituet Filiationem? ad eum modum, quo si animalitas differentialiter non constituit hominem, nec etiam rationalitas, quomodo juncta constituit?

EXPLICAT 3. Vasquez cum Rosner. Ideo secundam personam esse Filium, quia est imago Patris ad præsentandum expressa. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum, quia nomine imaginis in re ipsa, & seclusa vi vocis, vel venit identitas in natura? & hæc competit etiam Spiritui S. vel nomine imaginis venit expressio intentionalis? & hæc jam impugnata: quæ autem est tertia? Tum, quia in creatis, quod Filius sit imago Patris, non aliunde habetur, quam quod sit ab illo productus, & habeat similem naturam; hoc autem totum competit etiam Spiritui S. unde semper restabit inquirere, (nisi velis recurrere ad nostram sententiam) quid sit illa proprietas nata representare, & quidem constituendo in ratione Filii? Tum, quia concedimus quidem esse Filium imaginem Patris, sed non nisi secundum explicationem à nobis positam.

EXPLICAT 4. Zuniga, & Hurt. apud Perez; Ideo secundam personam esse Filium, quia accipit naturam fecundam, cum virtute illam communicandi alteri, hoc est Spiritui Sancto.

NON SATISFACIT. Tum, quia præter formalitatem spirantis, habet etiam formalitatem Filii, Verbum, & quidem condistinctam; quia illa prior est communis; ratio Filii non est communis; Ergo apparet quod in ratione Filii, non constituatur vi illa producendi, utpote condistincta. Tum, quia prius est esse in ordine ad se, quam in ordine ad aliud; Esse autem Filium, est esse in ordine ad se; Ergo in hoc ordine, non constituetur per esse ad aliud. Tum, quia nunquam communis apprehensio, ideo Paulum dicit esse filium Petri, quia potest generare alium. Tum, quia quamvis concedant DD. quod si Spiritus S. non procederet à Filio, non

non distingueretur ab illo; tamen non dicunt, tunc secundam personam non fore Filium; ergo apparet quod filiatio, non sit desumenda ex processione. Tum quia vel ad rationem Filii spectat accipere naturam cum vi communicandi eodem modo, quo eam habet Pater vel diverso modo? Si eodem, ergo secunda persona non est Filius: Non enim habet vim generandi: Si diverso modo, quid ille faciet ad hoc, ut dicatur generari? Tum quia quamvis de ratione naturæ, sit esse principium operandi, id verum est de operatione, quæ vitæ exercitium; quod convenit etiam Spiritui S. sed non de operatione productiva personaliter, convenietque in modo essendi, & operandi vitaliter, sed non in modo producendi personaliter.

DIFFICULTAS IV.

De Connexione inter procedere, & distingui.

Particularius titulum sic alii proponunt: An si per impossibile Spiritus S. non procederet à Filio, distingueretur à Filio?

PRÆMITTO 1. Quis sit sensus Auctorum in hac materia? Negant distinguendum, S. Thom. apud Thomistæ, Suar. Vasq. Valen. Ruiz, Grimaldo, Amicus d. 27. Arria. d. 53. f. 4. Oppositum sentit Scotus, Aureolus, Henricus, Bocconius, Lichetus, Rubio, Greg. Gabriel, Palacios, Faventius, & Pontius d. 10. n. 24.

PRÆMITTO 2. Quod sit suppositio impossibilis, ut non procedat Spiritus S. à Filio; Est enim hoc per fidem nostram essentiale Filio.

PRÆMITTO 3. Quomodo sit formanda hæc suppositio, ut non tollat seipsam? Gotfredus quod 147. 4. apud Scotum in 1. d. 11. q. 2. sub initium, ponit, istam suppositionem esse impossibilem tollentem seipsam; ut hoc evadatur; non est tantum in hoc solo, quod Spiritus S. non procedat à Filio; nisi enim ponatur aliquod illius esse, merum non procedere sine ullo addito, fundare non potest realem positivam, de qua hic queritur, distinctionem; nec sufficit ponere, quod si esset Spiritus S. & non esset Filius à quo procederet, distingueretur realiter à Filio, sic enim etiam præcinderetur, filium discurrendi. Rursus, non debet poni manens persona cum omnibus, quæ nunc habet; quia Suppositio tolleretur seipsam: Supponeretur enim omnia habens, quæ nunc, & tamen non habens cum spirandi.

Itaque sic formari suppositio debet, ut eam etiam oppositi formant cum Ruiz hic f. 3. n. 3. si per impossibile Spiritus S. non secundum integram rationem Spiritus S. sed secundum hanc præcise rationem formalem, quæ est procedere à Patre per voluntatem, existeret, similiterque supponatur existere filius, secundum præ-

cisam rationem filii abstractam à ratione spirantis, distinguerentur ne?

DICENDUM 1. Secundum dictam hypothesin distinguendo realiter. Censuratur quidem hæc sententia à Ruiz, & ab aliis non nominatis apud Vasq. & Zumel. sed Vasq. c. 3. docet, non esse censurandam, cui accessit Arriaga, & post illum Amicus n. 60. dicitque contra illam nullum esse apertum Ecclesiæ, aut Concilii testimonium, & alioqui inquit ille, habet graves auctores.

PROBATUR 1. Auctoritate Anselmi, qui de processione Spiritus S. c. 2. Quomodo, inquit, Filius existit de Deo nascendo, & Spiritus S. procedendo, ipsa diversitate nativitatis, & processionis referuntur ad invicem, ut diversi, & alii ab invicem. Ubi ut vides distinctionem non in oppositionem producentis & producti; sed in diversitatem nativitatis & processionis refert. Deinde in fine ait; Filius autem ut interim aliam causam dicam, quoniam nondum constat, quod Spiritus Sanctus de illo sit, & procedat, ideo non est Spiritus Sanctus, nec Spiritus Sanctus est Filius, quia Filius nascendo habet esse de Patre, Spiritus vero S. non nascendo sed procedendo. Et certe nunquid ante definitam processionem etiam à Filio, indistinctas illas personas imaginabatur Ecclesia?

PROBATUR 2. Tum quia implicat contradictionem, duas personas esse, & non esse distinctas realiter; essent enim duæ, & non essent: sed adhuc tunc essent duæ personæ, quod prob. quia vel ponis in illa suppositione personam filii, licet jam aliam & aliter se habentem, vel non ponis? Si non ponis, facis contra debitum suppositionis, ut dictum est, & saltem adstruis distinctionem realem negativam inter personam & negationem alius personæ; si autem ponis etiam filii personam, ergo ponis duas. Tum quia vel supponitur manere, eadem formaliter, licet non realiter filiatio prout illa distinguitur spirationi activæ, vel non supponitur manere eadem? Si supponitur manere, ut voluit Vasq. d. 147. n. 2. Ergo sicut nunc distinguitur realiter etiam filiatione, etiam tunc distingueretur: Si autem non ponis, destrues suppositionem. Tum quia si per impossibile essent distincti duo filii in Divinis, distinguerentur adhuc realiter; Ergo etiam distingueretur tunc Spiritus Sanctus ab illo filio. Tum quia illa tertia persona, vel esset filius replicatus, vel pater replicatus, vel tertium ab utroque distinctum? Non supponitur esse filius replicatus; hoc enim non vult suppositio; & quis dubitat replicatum à seipso, non distingui realiter? Si autem est Pater replicatus, quomodo supponis procedere illum realiter à Patre? Si autem sit aliquid tertium, illud erit distinctum realiter, quod sic prob. Quotiescunque aliqua duo sunt distincta realiter à tertio, etiam inter se distincta sunt realiter, sed illæ duæ personæ essent distinctæ realiter à patre, quia

Z

pro-

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
om. de. Z.
VI